

Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Výroční zpráva

2022

Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.
Výroční zpráva 2022

Navrhl: Mgr. Pavel Hušták, Mgr. Přibyslava Hoffmannová
Vypracovala: Mgr. Přibyslava Hoffmannová
© Pueblo, o. p. s. 2023

OBSAH

1	ROK V ČÍSLECH	4
2	SLOVO ŘEDITELE	4
3	PROFIL SPOLEČNOSTI	6
4	ORGÁNY SPOLEČNOSTI	7
4.1	Činnost statutárních orgánů v roce 2022	7
4.2	Správní rada a její složení v roce 2022	7
4.3	Dozorčí rada a její složení v roce 2022	8
4.4	Personální zajištění společnosti.....	8
5	ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY	9
5.1	Archeologické výzkumy v roce 2022	9
5.2	Seznam nálezových zpráv	10
5.3	Přehled vybraných provedených záchranných archeologických výzkumů	11
6	VĚDA A VÝZKUM.....	19
6.1	Publikace odborných pracovníků	19
6.2	Účast na konferencích a přednášková činnost	19
6.3	Prezentace činnosti v médiích a institucích.....	21
7	VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI ARCHEOLOGIE A PAMÁTKOVÉ PÉČE.....	24
8	HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI	25
8.1	Účetní uzávěrka	25

1 ROK V ČÍSLECH

Rok od založení společnosti	13.
Rok od prvního udělení archeologické licence	12.
Počet krajů s územní působností dle licence	4
Počet členů správní rady	3
Počet členů dozorčí rady	3
Počet negativních akcí	507
Počet pozitivních akcí	13
Výnosy z hlavní činnosti	4 772 735,- Kč
Náklady na hlavní činnosti	4 838 415,- Kč

2 SLOVO ŘEDITELE

Slovo ředitele tradičně přináší nejdůležitější informace ze života firmy. Již v minulé Výroční zprávě jsem Vás informoval o velmi důležitém bodě, kterým je podání žádosti o udělení licence k provádění archeologických výzkumů v rozsahu nynějších 4 krajů a podpis Dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů s Akademií věd ČR. S potěšením mohu konstatovat, že obojí se uskutečnilo v první polovině roku 2022 a platnost udělené licence je opět pětiletá.

Rovněž jsem Vás informoval, že výraznou změnou konce roku 2021 byla změna sídla firmy a zřízení nové keramické laboratoře tamtéž, tedy na adrese Újezdská 220, 252 43 Průhonice. Nové prostory v roce 2022 byly upraveny tak, aby poskytovaly nejen dostatek prostoru pro samotnou laboratorní a dokumentační práci, ale sloužily také jako dočasný depozitář nálezů před jejich odvozem do cílových sbírkotvorných organizací. Mohu také konstatovat, že většina provedených výzkumů je zpracována do podoby nálezové zprávy do uplynutí jednoho roku.

Nyní bych se již rád věnoval výsledkům naší hlavní činnosti, což je v prvním bodě ochrana a záchrana archeologických a jiných historických památek a v bodě druhém výchova a vzdělávání v oblasti archeologie a památkové péče. Z hlediska výzkumů prováděných v roce 2022 bylo hlavní těžiště ve Středočeském kraji. Rozsahem největší byl výzkum v Brandýse nad Labem, který probíhal na přelomu roku 2021 a 2022. Zájmové území, průmyslový brownfield, skrýval pod místy až čtyř metrovými průmyslovými navážkami doklady osídlení z období eneolitu (popisu naleznete v následujících kapitolách).

Z oblasti vzdělávání bych zmínil podporu školy pro zrakově postižené, pro niž naše společnost zajistila k výuce historie školní pomůcky - kopie kamenných artefaktů z prehistorických období. Dále bych ve vztahu s veřejností zmínil spolupráci s Městysem Okříšky, kde výsledky výzkumu jsou veřejně prezentovány formou informačních tabulí. Výsledky výzkumu měly i značný mediální zájem, a to prostřednictvím Českého rozhlasu a České televize. Mám radost, že výsledky archeologických výzkumů můžeme opět prezentovat na odborných konferencích a některé výstupy v odborné literatuře publikovat (nebo k publikaci připravit). Jednalo se o lokality s nálezy doby římské, k. ú. Lhánice v kraji Vysočina a z období eneolitu k. ú. Buštěhrad a k. ú. Sovínky ze Středočeského kraje. Za výsledky této činnosti, které jsem mohl s hrdostí prezentovat (podrobnosti uvedeny v textu zprávy), děkuji celému týmu pracovníků společnosti, jejich preciznosti a osobnímu nasazení.

Na závěr tedy děkuji našemu týmu za pevnou podporu a přeji Všem pozitivní mysl a pevné zdraví.

Mgr. Pavel Hušták
ředitel společnosti

3 PROFIL SPOLEČNOSTI

Oprávněná organizace:	Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.
Sídlo společnosti:	Újezdská 220, 252 43 Průhonice
Identifikační číslo:	IČ: 28966465, DIČ: CZ28966465

Společnost Pueblo – archeologická společnost, o. p. s. na základě povolení MK k provádění archeologických výzkumů ze dne 31. 8. 2010 podle ustanovení § 21 odst. 2 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, prodlouženého usnesením ze dne 10. 9. 2012, zajišťuje kompletní archeologický servis, a to na území Středočeského kraje a kraje Vysočina a na základě povolení ze dne 5. 5. 2014, 19. 4. 2017 a 20. 4. 2022 také na území Plzeňského a Jihočeského kraje.

Posláním společnosti je ochrana, záchrana, dokumentace a výzkum archeologických, stavebních a jiných historických památek a výchova a vzdělávání v oblasti archeologie a památkové péče. Mezi služby, které společnost poskytuje stavebníkům, patří konzultační a poradenská činnost v oblasti archeologie a památkové péče, kompletní zajištění a zpracování archeologických výzkumů, vyhodnocení stavebních projektů a územního plánování z hlediska dopadu na archeologické a kulturní dědictví (EIA).

Vědeckou složku činnosti zahrnuje vědeckovýzkumná činnost v oblasti archeologie a historie, provádění stavebně historických průzkumu na ohrožených lokalitách a historických objektech, správa a odborné zpracování movitých archeologických památek a jejich příprava pro předání do muzeí, konzervace a speciální analýzy archeologických nálezů.

Mezi popularizační aktivity patří výchova a vzdělávání v oblasti archeologie, historie a památkové péče, včetně pořádání výstav, přednášek, seminářů a kurzů pro školy a zájmové skupiny a popularizace archeologie pro laickou i odbornou veřejnost.

Pueblo – archeologická společnost, o. p. s. poskytuje také subdodávky terénních, dokumentačních a technických prací pro oprávněné archeologické organizace. Služby společnosti jsou oceněny ceníkem schváleným statutárními orgány.

4 ORGÁNY SPOLEČNOSTI

4.1 Činnost statutárních orgánů v roce 2022

Dozorčí a správní rada se na společném zasedání sešla v roce 2022 jednou. Schválený zápis ze společného zasedání DR a SR je uložen v sídle společnosti. Společné zasedání členů dozorčí a správní rady společnosti se konalo dne 1. listopadu 2022. Jeho hlavním bodem bylo hospodaření společnosti, schválení výroční zprávy za rok 2021 a volba nových členů dozorčí a správní rady.

PhDr. Adam Kretschmer byl navržen do pozice člena SR a Ing. Petr Smrž byl navržen do pozice člena DR. Návrh na přijetí nových členů DR a SR byl členy SR schválen, a to s účinností od 6. 10. 2022. Současně proběhlo hlasování do funkce předsedy dozorčí rady, neboť dosavadnímu předsedovi mandát vypršel. Předsedou dozorčí rady byl s účinností od 6. 10. 2022 jednohlasně zvolen Ing. Petr Smrž.

4.2 Správní rada a její složení v roce 2022

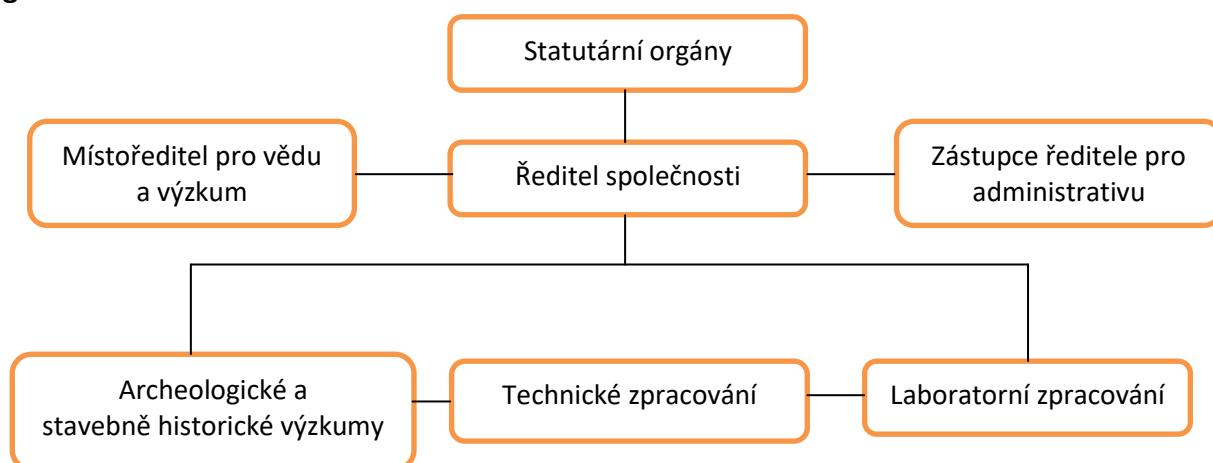
Mgr. Tomáš Falc	předseda správní rady	den vzniku členství 5. 10. 2020 (funkční období tříleté) ve funkci předsedy od 5. 10. 2020 (funkční období tříleté)
PhDr. Adam Kretschmer	člen správní rady	den vzniku členství 4. 10. 2016 (funkční období tříleté) znovuzvolení od 5. 10. 2019 (funkční období tříleté) znovuzvolení od 6. 10. 2022 (funkční období tříleté)
Mgr. Michaela Černá	člen správní rady	den vzniku členství 5. 10. 2021 (funkční období tříleté)

4.3 Dozorčí rada a její složení v roce 2022

Ing. Petr Smrž	předseda dozorčí rady	den vzniku členství 4. 10. 2016 (funkční období tříleté) ve funkci předsedy od 4. 10. 2016 znovuzvolení od 5. 10. 2019 (funkční období tříleté) znovuzvolení od 6. 10. 2022 (funkční období tříleté)
Mgr. David Daněček	člen dozorčí rady	den vzniku členství 5. 10. 2020 (funkční období tříleté)
Mgr. Petr Mudra	člen dozorčí rady	den vzniku členství 5. 10. 2021 (funkční období tříleté)

4.4 Personální zajištění společnosti

Organizační struktura:

Personální zajištění:

Ředitel společnosti:	Mgr. Pavel Hušták
Místoředitel pro vědu a výzkum:	PhDr. Miloslav Slabina
Zástupce ředitele pro administrativu:	Mgr. Přibyslava Hoffmannová
Archeol. a stavebně hist. výzkumy:	Mgr. Pavel Hušták Mgr. Jitka Štohandlová (kraj Vysočina) Mgr. Tomáš Falc (Plzeňský a Středočeský kraj)
Technické zpracování:	Bc. Hynek Švácha
Laboratorní zpracování:	Hana Hrušková

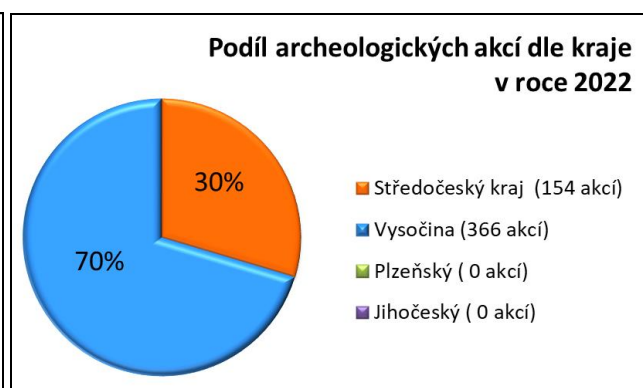
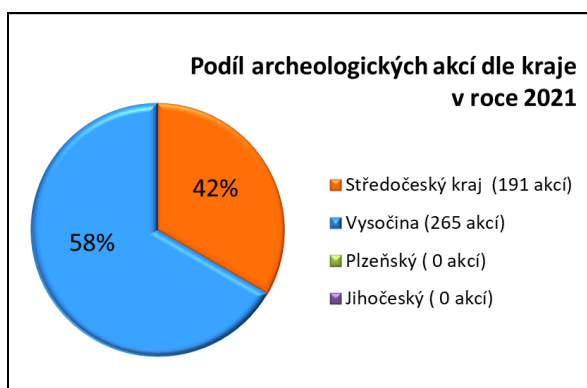
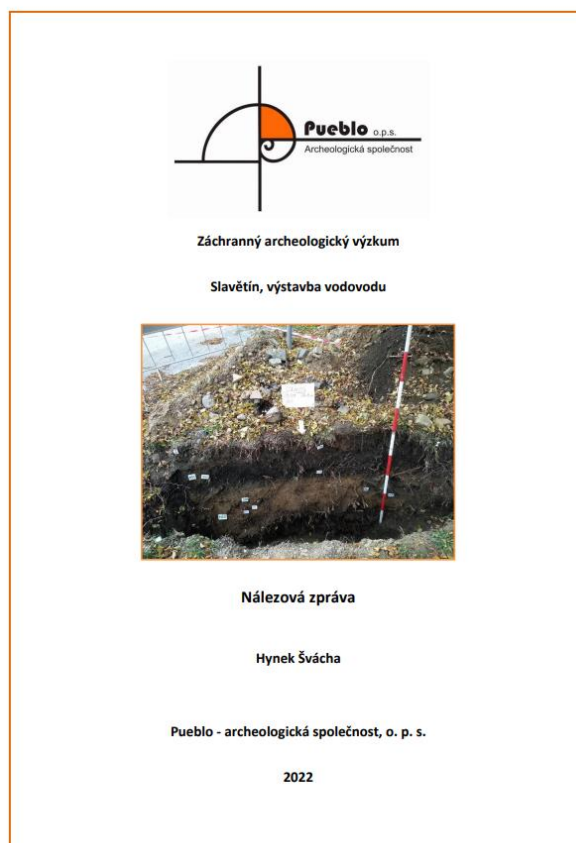
5 ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY

5.1 Archeologické výzkumy v roce 2022

V loňském roce bylo uskutečněno 13 pozitivních archeologických akcí (výzkumů), stručný přehled vybraných pozitivních akcí přináší následující odstavce.

Všechny soubory archeologických nálezů byly zpracovány (event. konzervovány) laboratoří, bylo jim přiděleno evidenční číslo (nebo též i inventární číslo v souladu se standardy přebírajících muzeí) a byly též předány vybraným institucím. Všechny nálezové zprávy byly vyhotoveny v čtyřnásobném provedení (po jednom paré: instituce přejímající nálezový fond, investor stavby, autor a Pueblo, o. p. s.).

Porovnáme-li zastoupení akcí dle kraje, vidíme v uplynulých 2 letech podobný poměr s převahou akcí na Vysočině.

5.2 Seznam nálezových zpráv

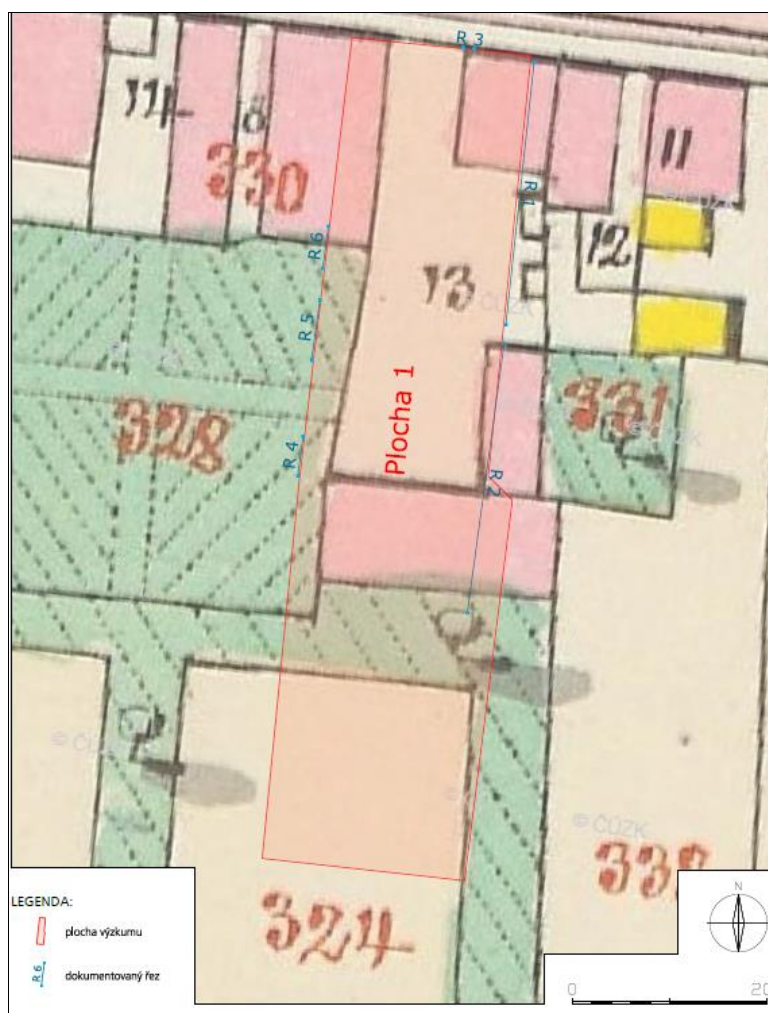
V roce 2022 probíhalo zpracování výzkumů do podoby nálezové zprávy, a to nejen výzkumů z roku 2021, ale také již z roku 2022. Přehled nálezových zpráv přináší následující seznam:

- Hušták, P., Švácha, H. 2022: **„Novostavba prodejny potravin NORMA, ul. Poděbradská, parc. č. 1986/53, 1986/59, 1986/73, 1986/63, 1986/76“, k. ú. Sadská**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Slavětín, výstavba vodovodu**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Nížkov, obnova sítí NN, č. 1040013165**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Babice - Bolíkovice, rozšíření vodovodního řadu**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Vídeň - odkanalizování obce**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Vodovod, kanalizace, ČOV v obci Košátky**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Velké Meziříčí - vodovod a kanalizace ul. Bezděkov (naproti zimnímu stadionu)**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Manětín, ČOV a kanalizace**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Mohelno – výstavba polyfunkčního objektu zdravotního střediska**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Budišov – Jih, VN, NN, TS obnova, č. 1040013141**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **I/37 Žďár nad Sázavou, ul. Santiniho (I. a II. etapa)**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.
- Švácha, H. 2022: **Stavba teplovodních rozvodů, Městys Okříšky, areál zemědělského družstva, areál zámku**, Nálezová zpráva, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.

5.3 Přehled vybraných provedených záchranných archeologických výzkumů

Rekonstrukce Komenského náměstí v Dobříši, parc. č. 327/8, 2453/1, 2453/14, 2453/15, 327/11, 327/5, 337/2, 692/1, 692/2, 337/3, 337/4, 348/150, 348/1
NZ_2022_12
k. ú. Dobříš, okres: Příbram, kraj: Středočeský
Kultura: středověk, časný novověk

Záchranný výzkum, vyvolaný rekonstrukcí prostoru Komenského náměstí v Dobříši probíhal mezi dubnem a červnem roku 2022 a doložil v dotčeném prostoru přítomnost archeologicky hodnotného souvrství. Zjištěné situace jsou nicméně poměrně omezené, a to zřejmě v důsledku poměrně krátké sídelní historie prostranství a jeho okolí.

Prostor dnešního Komenského náměstí na mapě stabilního katastru z roku 1839. V prostoru ležely části budov z uliční řady dnešního Mírového náměstí, dvůr, hospodářská budova a část zahrady.

Sledované prostranství je poprvé zachyceno na mapách II. vojenského mapování (1842–1852) a zejména stabilního katastru (1839). Mapy zachycují ve zkoumaném prostoru okrajové části budov uliční řady dnešního Mírového náměstí, mezi nimiž, a za nimiž, leželo nádvoří ukončené zděnou hospodářskou budovou bez č. p. Dále pokračuje prostor SV částí zahrady, rozdělené do čtyř přibližně stejně velkých sektorů, které zřejmě představovaly záhony různých majitelů. Je otázkou, zda měla zahrada souvislost s „kuchyňskou zahradou“, (umístění názvu trati „Za kuchyňskou Zahradou“ v mapě z r. 1839 k tomu může svádět), ovšem z logistického hlediska toto smysl příliš nedává a je na místě spíše předpokládat, že se jednalo o zahrady majitelů přilehlých domů.

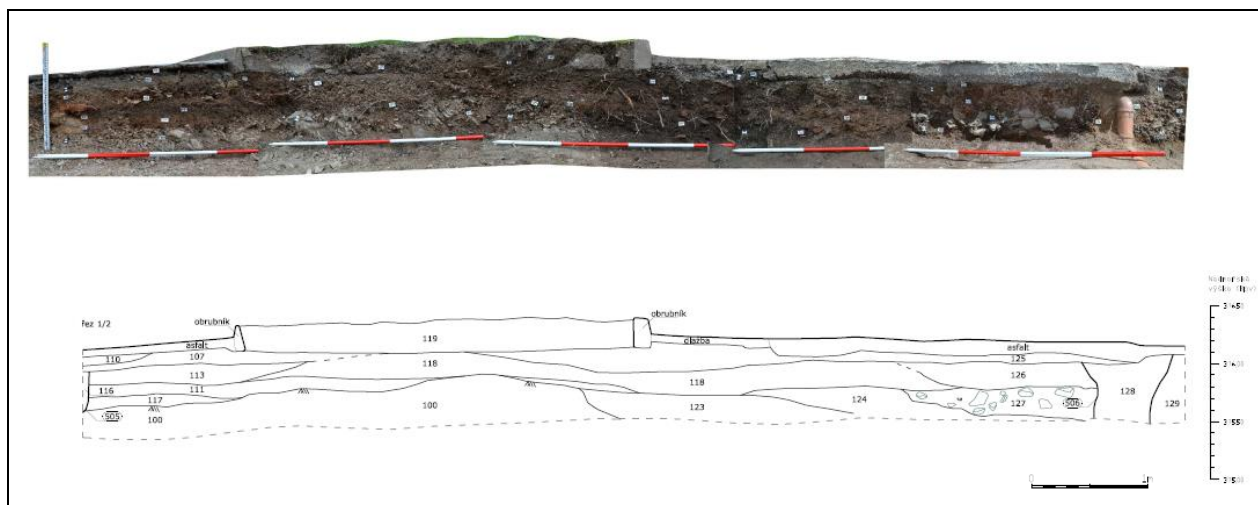

Náměstí po odtěžení povrchu komunikace a části terénu. Je zjevné, že prostor byl do velké míry porušen recentními zásahy, zejména kolektory pro inženýrské sítě. Pohled od jihu. Foto: H. Hrušková

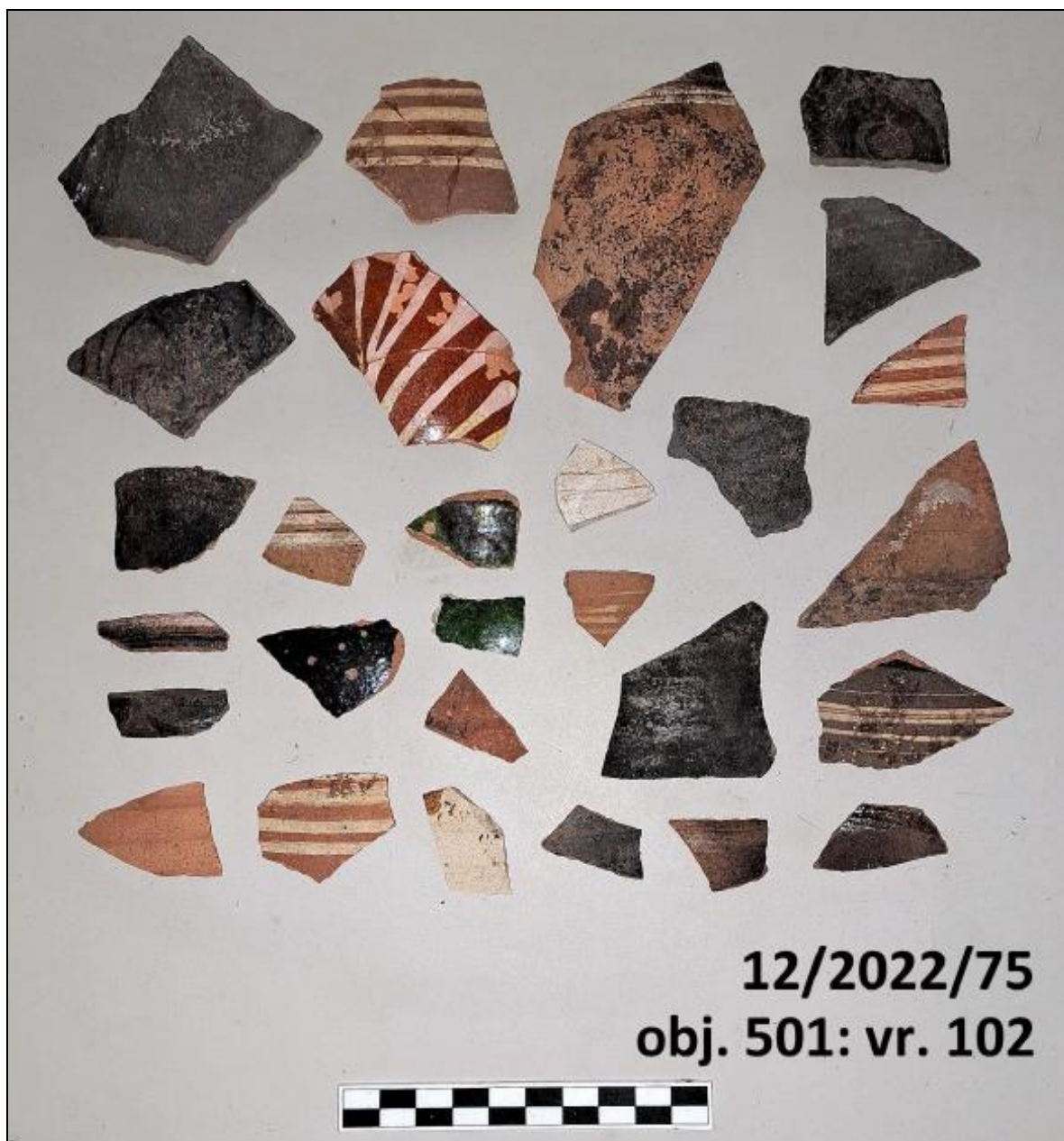
Náměstí v pravém slova smyslu vzniklo až v souvislosti s výstavbou nové školní budovy (odtud i jeho pojmenování). K výstavbě došlo mezi lety 1897–1899 a součástí byla i realizace urbanistického záměru vytvořit směrem ke školní budově otevřené prostranství se stromořadím. Archeologických dokladů situace zmapované r. 1839 v rámci stabilního katastru, tj. základy budov apod., bylo výzkumem zachyceno překvapivě málo. Jednoznačný je pouze řezem 6 zachycený kamenný základ zdi (kon. 706) východnějšího ze dvojice domů ležících na parcele 330, shodně označených č. p. 14. Na řezech 1 a 2, které by také měly protínat půdorysy staveb z 1. pol. 19. století, základy v předpokládaných místech chybí, případně jsou nejednoznačné a posunuté vůči předpokládanému umístění. Dvojice protilehlých kamenných zídek pojených hlínou (kon. 700) nicméně může souviset s jedním z dvou na mapě vyznačených blíže neurčených obdélníkových objektů (jímek?). V případě hospodářských budov v horní části dvora lze chybějící doklady konstrukcí poměrně hodnověrně vysvětlit

nepříliš velikou hloubkou či robustností jejich základů. V případě řezu 4 a 5 odpovídá naopak zjištěná situace prostranství zahrady bez výraznějších zásahů do nižších úrovní terénu (vyjma recentních inženýrských sítí). Více součástí souvrství, zařaditelných do kategorie „kulturní vrstva“ se nachází spíše v severní části náměstí, kde se nacházely obytné budovy, což je spíše očekávatelné. V jižní části (střední části náměstí), v místě, kde v 19. století ležely zahrady, lze pozorovat mocnější vrstvy zeminy, která byla v zřejmě v minulosti obdělávanou půdou. Nálezy byly získány i zde, nicméně v menším počtu, a souvisí zřejmě s hnojením záhonů.

Obecně je zachycené souvrství spíše chudší a nálezy mladší, což je však zcela ve shodě s výpovědí písemných pramenů, podle nichž je umístění centra Dobříše do současné polohy až důsledkem relokace, k níž došlo nejspíše počátkem 16. století. Novověkému původu osídlení odpovídá rovněž datace nálezů (zejména zlomků keramiky). V rámci nálezů keramiky je zajímavý soubor tzv. berounského zboží. Za berounské zboží se označuje keramika (převážně talíře, poháry, džbány a misky) s typicky červenohnědě zbarveným střepem a typicky bílým výzdobným nástřepím (ojediněle se objevují i další barevné varianty, např. zelená). Výzdobu představují pruhy a pásy, jednoduché rostlinné motivy, stromečkovité útvary, síťování, kosočtverce, kříže apod. Ojediněle lze spatřit i motivy ptáčků a zvířecích či lidských postav. Výroba tohoto typu keramiky je v Berouně doložena zhruba od poloviny 16. století do nájezdu Švédů pod vedením generála Bannera v říjnu r. 1639, při němž byly dílny zničeny. Nejznámějším centrem výroby byl Beroun, nové poznatky však dokládají i výrobu v Praze, případně na dalších místech, např. v Hostomicích (srov. Matoušek – Scheufler 1983; Vyšohlíd 2015).

Kulturní souvrství zachycené v jižní části řezu č. 1. Zdroj: dokumentace Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Velké množství nálezů bylo získáno z vr. 102, zásypu obj. 501 zahlubujícího se do podloží. Jedná se o tři velké soubory keramiky (dohromady cca 400 zlomků). Zlomky jsou nepochybně novověké a většinu lze zařadit mezi běžnou kuchyňskou a stolní keramikou daného období. Za luxusnější zboží lze snad považovat tzv. berounské zboží, které je také poměrně chronologicky citlivé a umožňuje dataci od závěru. 16. stol. do r. 1639.

Foto: H. Hrušková

Literatura a zdroje:

Matoušek, V. – Scheufler, V. 1983: Raně novověké berounské zboží ve světle archeologických výzkumů v Berouně. *Archaeologia historica* 8, 189–196.

Vyšhlíd, M. 2015: Hrnčířské předměstí v Berouně: první etapa archeologického výzkumu na parcele ppč. 296. *Archeologie ve středních Čechách* 19, 2015, str. 411–430.

Švácha, H. 2023: Nálezová zpráva: Záchranný archeologický výzkum Rekonstrukce Komenského náměstí v Dobříši, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.

Lokalita 12 RD včetně inženýrských sítí, komunikace Břežanská, Dolínek, Odolena Voda, parc. č. dle KN 94/2, 94/30, 289, 287/1. NZ_2021_124
k. ú. Odolena Voda -Dolínek, okres: Praha- východ, kraj: Středočeský
Kultura: starší doba železná

Záchranný archeologický výzkum vyvolaný budováním infrastruktury pro plánovanou výstavbu 12 rodinných domů byl proveden v rozmezí pěti dnů na přelomu března a dubna roku 2022 na území obce Dolínek, místní části města Odolena Voda.

Na ploše plánované komunikace a inženýrských sítí byly zachyceny nižší desítky zahloubených objektů datovaných do pravěku.

Objekty jsou zpravidla menších rozměrů a lze je interpretovat převážně jako sloupové jámy. Absence větších jam (s výjimkou obj. 500) může být zapříčiněna přítomností písčitého až štěrkového podloží, které bylo zcela nevhodné k výrobě např. omítek (omazávek), pecí apod.; použitelný materiál bylo nutno těžit jinde. Nejhodnotnějším nálezem je koncentrace sloupových jam ve středu jižní části plochy plánované komunikace. Tato koncentrace se jeví jako zřetelný doklad dřevěné kúlové konstrukce. Objekty 510–513 a 516 vytvářejí zjevnou linii orientovanou SSV–JJZ; zbytek jam není rozmístěn obdobně pravidelně, nicméně i tak naznačují půdorys stavby orientované SZZ–JVV.

Situace výzkumu - Lokalita 12 RD včetně inženýrských sítí, komunikace Břežanská, Dolínek, Odolena Voda. Zdroj: dokumentace Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Nálezy (nemovitě i movité) mají všeobecně sídlištní charakter. Osídlení lze datovat do závěru starší doby železné (horizont Ha D2 – LT A, tj. mladší až pozdní doba halštatská starší doby železné (horizont Ha D2 – LT A, tj. mladší až pozdní doba halštatská). V absolutních datech jde o rozmezí cca 540/530–400/380 př. n. l. Sídliště může souviset s pohřebním areálem, prozkoumaným asi 300 m dále na JV A. Stockým – podle záznamů zde ležely přinejmenším dvě mohyly, jedna starší než zjištěné osídlení (starší d. bronzová), další nedatovaná, u níž nelze halštatský původ vyloučit.

Literatura a zdroje:

Švácha, H. 2023: Nálezová zpráva: Záchranný archeologický výzkum - Lokalita 12 RD včetně inženýrských sítí, komunikace Břežanská, Dolínek, Odolena Voda, Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Brandýs nad Labem, soubor bytových domů, parc. č. 2099/2, 2099/6, 2063/4, 2063/6, 2047/3.
NZ_2021_590
k. ú. Brandýs nad Labem, okres: Praha- východ, kraj: Středočeský
Kultura: eneolit

Záchranný archeologický výzkum, vyvolaný výstavbou bytových domů v Brandýse nad Labem, byl uskutečněn během únorových dnů v roce 2022 a přinesl nové doklady o přítomnosti pravěkého osídlení.

Na okraji průmyslového areálu na jižním konci ul. Augustina Lukeše bylo ve stavební jámě na parc. č. 2099/2 prozkoumáno a zdokumentováno šest zahloubených objektů, interpretovaných jako zásobní, sloupové či blíže neurčené sídlištní jámy. Z výplní jam byly získány zlomky keramiky a zvířecí kosti, výjimečně také hrušky mazanice. Charakter jam jasně ukazuje na přítomnost sídliště. Podle typického keramického materiálu (plastické výčnělky, prstované lišty na okraji, povrchová úprava a výpal) lze nálezy zařadit v podstatě pouze obecně do období eneolitu (pozdní doby kamenné; ca 4 400– 2 300/2 000 př. n. l.), přičemž se jedná spíše o eneolit časný či starší. Přesné datování by umožnila analýza obsahu C14 ve vzorku jedné zvířecí kosti, která však byla bohužel neúspěšná.

Situace výzkumu Brandýs nad Labem, soubor bytových domů (ul. Augustina Lukeše) Zdroj: dokumentace Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Exkavace obj.č. 500, nález horní části nádoby s plastickými výčnělky a prstovanou lištou na okraji, datace: eneolit.
 Zdroj: dokumentace Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Stav po skrývce lok. Brandýs nad Labem, soubor bytových domů (ul. Augustina Lukeše) Zdroj: dokumentace Pueblo – archeologická společnost, o. p. s.

Literatura a Zdroje:

Švácha, H. 2023: Nálezová zpráva: Záchranný archeologický výzkum Brandýs nad Labem, soubor bytových domů, parc. č. 2099/2, 2099/6, 2063/4, 2063/6, 2047/3. Pueblo- archeologická spol., o. p. s.

6 VĚDA A VÝZKUM

6.1 Publikace odborných pracovníků

- HUŠTÁK, Pavel - ŠVÁCHA, Hynek: Sázava - nové doklady sídelní aglomerace z doby středohradištní, in: *Pod Blaníkem 1/2022* (s. 6 – 9). Vlašim: Podblanické ekocentrum ČSOP a Muzeum Podblanicka, 2022.

6.2 Účast na konferencích a přednášková činnost

- **Archeologie barbarů 2022**, Písek, 8. – 10. září 2022. (P. Hušták), zde prezentován poster: **Nálezy římsko-provinciální keramiky v kontextu sídelního areálu z mladší doby římské, k.ú. Lhánice, Vysočina.**

**Nálezy římsko-provinciální keramiky v kontextu
sídelního areálu z pozdní doby římské,
k. ú. Lhánice, kraj Vysočina.**

Mgr. Pavel Hušák, Pueblo - archeologická společnost, o. p. s.

Záchranný archeologický výzkum společnosti Pueblo, o. p. s. odhalil v roce 2021 na západním okraji obce Lhánice polykulturní sídelní areál¹ zahrnující i nálezy dvou sídlisťních objektů (č. 527, 528) z doby římské.

Z objektu č. 528, pochází kromě v ruce dělané hrnčiny (*Obr. č. 1, 2, 3*), také dva zlomky římsko-provinciální keramiky, tzv. jirikovického typu (*Obr. č. 4, 5, 6*).

Mapa lokalit s nálezy římsko-provinciálními keramiky v kraji Vysočina. Nálezy pocházejí pouze ze dvou katastrů, a to z obce Lhánice a z městyse Mohelno. Zelená barva – nálezy keramiky v kottárenské sídlištního objektu (ZAV); 1. Mohelno – rybník

Kočičák, 2. Lhánice – Niva, Modrá barva – povrchový sběr; 3. Lhánice U křtůky, 4. Mohelnice – hradiště Sárkyně. Červeně vyznačena hranice kraje Vysoký. (Podklad: mapy.cz, Zdroj: Milan Vokál, nálezy uloženy MZ Jihlava, MZ Třebíč)

Obr. č. 6: Kreslebná rekonstrukce nádoby římsko-provinciální keramiky. Nalezené zlomky z obj. č. 508, (Obr. č. 4 a 5) pocházejí z jedné misovité nádoby s vyhlazeným, mírně zeskleným okrajem, mírně klenutým tělem a ostrým zlomem přechodu mezi tělem a spodní částí nádoby. Výsledk tvoří horizontalně řeštěná látka v podřadí a odrazem pás

s rytými hřebenevými vlnicemi na vše nádoby. Zachování je okrajová část a přechod mezi tělem a spodní částí nádoby. Průměr horního okraje nádoby je 270 mm. Barva vnějšího i vnitřního povrchu šedá, na lomu světle šedá; vyplí tvrdý (celkový); keramický materiál plavový, jemný, celkový homogenní bez viditelných příjmů.

Z kraje Vysočiny se jedná teprve o druhý? nálež římsko-provinciální keramiky z kontextu sídlitního objektu. Následně provedeny povrchový průzkum odhalil pokračující koncentraci nálezů římsko-provinciální keramiky v severovýchodním směru (Obr. č. 7). Výzkum tedy zachytil okraj rozsáhlé sídelní aglomerace o předpokládané rozloze cca 1 ha.

Nálezový soubor předběžně datuji do 2. ½ 4. stol., tedy do pozdní doby římské, podrobnější vyhodnocení nálezů, včetně přírodovědných analýz, je ve fázi zpracování.

1. Isključivo s vječnima korijenima, isključivo stabla.
2. Prema načinu formiranja prostora iznad krunice su stabilizirane objekte postavljeni i opremljeni „Zaključnim VO Kraljevo“ u roku 2007. Spojno korijenstvo odmah nakon završetka gradnje trebalo biti razdvojeno i uklonjeno. Međutim, bilo je vrlo malo ljudi koji su se pridržavali ovog zahtjeva.

In 2021, rescue archaeological research revealed a settlement from the late Roman period on the western edge of the village of Lhčovice. In addition to hand-made pottery (Fig. No. 1, 2, 3), the collection also includes two fragments of Roman provincial pottery (Fig. No. 4, 5, 6). The subsequent surface survey (Fig. no. 7) revealed a large residential agglomeration from the late Roman period with an area of approx. 1 ha. From the territory of the Východná region, similar finds are very rare and are concentrated in the small area of the two municipalities of Lhčovice and Mohelno (approx. 5 km²).

Obr. č. 1: Okraj hemocitné nádoby keramika hrubá, v rúce dŕžená, povrch upraven lesklým. Z obsojky č. 538

Obr. č. 2: Okraj nádoby ľahov-
vitého tvaru, keramika hrubá,
v ruce dŕaná, povrch upravený
hlazením. Z objektu č. 528.

Obe. č. 3: Tvarná kórická mňay, karamika hrubá, v ruce dŕaná, vyzdobená vŕstvením ve formě plastických ťukyc; horizontálních řeb. Z objektu č. 527.

Obr. č. 4: Okraj mramrové nádoby, finsko-provencálští keramika (podrobněji v listu k Obr. č. 6). Z objektu č. 528.

Obr. č. 5: Zlomek mezi
lžím a dnem misovité
nádoby; firmsko-provostský
keramika (podrobněji v
textu k Obr. č. 6). Z objektu
č. 528.

Obr. 6: 7: Výběr finsko-provinciální keramiky získané sběrem. Kromě zisků ledých odvětví, jeden exemplář oxidace pálení keramiky s vnitř žlutě brádkou glazurou.

Obr. 1-6: kresba/foto: Přibyslava Hoffmannová

- **Hroby v archeologii – archeologie v hrobech**, Praha, 8.–9. června 2022. (P. Hušták), zde přednesen příspěvek: Hušták, P. **Výpověď hrobových kontextů z lokalit k. ú. Buštěhrad a k. ú. Sovínky (neolit, eneolit).**

Výpověď hrobových kontextů s využitím přírodovědných metod

Pavel Hušák a kol., Pueblo, o. p. s.

- **Počítačová podpora v archeologii 2022**, Kostelec nad Černými lesy, 1.–3. června 2022. (P. Hušták).
- **Archeologické výzkumy v Čechách v roce 2021**, Praha, 5. - 6. 4. 2022. (P. Hušták).

6.3 Presentace činnosti v médiích a institucích

- **Archeologické prezentace archeologických nálezů v Městysi Okříšky (info panel)**, autor: Hynek Švácha.

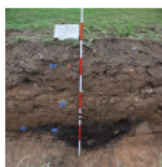
Vrcholně středověké nálezy z Okříšek

Nové nálezy z okolí zámku naznačují, že byla obec založena výrazně dříve, než hovoří písemné záznamy

Okolnosti nálezu

Na podzim minulého roku proběhla v Okříškách výstavba teplovodních rozvodů. Výkopové práce probíhaly mezi okříšským zámkem a areálem zemědělského družstva.

V místech, kde výkop protínal zatravněné prostranství při jižním traktu zámku, si archeoložka Jitka Štöndlová, zajišťující na stavbě dohled, povšimla, že zde práce odkryly tzv. *zahřoubený objekt*. Oprostíme-li se od odborných výrazů, lze říci, že zde výkop porušil zasypanou jámu – v tomto případě byla její vyplň jasně rozlišitelná od přirozené půdy svou výrazně tmavší vyplní (naznačující vysoký obsah humusu).

Řez a pádorys zachycující odkrytou jámu.

Jak probíhá archeologický výzkum

V současnosti je zdaleka nejzákladnějším druhem archeologického výzkumu tzv. výzkum záznamů. V praxi to nejčastěji znamená, že archeolog obdělá oznamení o tom, že se na plánované stavbě začne kopat do země. Poté stavbu průběžně navštívuje, prochází výkopy a ověřuje, zda neporušují situace, které lze označit za archeologický nálezy – v praxi například souvrství či apnélné jámy, které vznikly v některém z období minulosti (pravěk, středověk).

Ač na vzácné výjimky není účelem archeologického výzkumu skutečné „získání“ nálezu. Cílem je převážně jejich zaznamenání (kresběná, fotografická či popisná dokumentace, geodetické zaměření) a rozboru nikoli tlčí bagu, ale výrazně jemnějšími nástroji (špičák, maza) než překvapivě až tak často nepatří, nepoužívané je kvalita záznamů, tzv. „kresba“). To umožňuje věnovat pozornost detailům a „vytáhnout“ z nálezitě co nejvíce informací – například prostřednictvím vzorků zeminy, které jsou podrobeny přírodovědným analýzám (třeba z hlediska obsahu rostlinných semen či pylů či lze vytvořit obnovek o tom, jak vypadala krajina v určitém období minulosti).

Jak se ukázalo po vybrání výplně jámy, byl její tvar přibližně kruhový, o průměru asi metr a čtvrt a hloubce necelého půl metru (při podrobnějším pohledu se zdá, že mohlo jít ve skutečnosti o shluk více výkopů).

Nalezené zlomky keramiky ze 12.–13. století.

Obdobné jámy se běžně nacházejí na místech, kde stály pravěké či středověké osady. Jejich účel není vždy – stejně jako v tomto případě – zřejmý. Mohlo jít například o pozůstatek kopání hlíny používané na omítku dřevěných stavení.

Co se skrývalo ve výplni jámy

Ačkoli tvar jámy toho až tolik nesvědčí, její vyplň byla sdlná velmi. Již při vybírání si nebylo možno nepovšimnout vysokého zastoupení keramických zlomků. Celkově jich bylo vyzvednuto šedesát osm. Velký soubor keramiky doplňovalo několik zvířecích kostí a zubů (nejspíše běžný kuchyňský odpad). Výplň jámy obsahovala také uhlíky, hroudy mazanice (částečně vypalené hlíny) a kameny.

Zlomky keramiky jsou palené do odstínů hnědé či hnědošedé barvy. Většina zlomků patří nádobám střední velikosti (hrnce), objevují se však i velké, silnostěnné zlomky zásobních nádob. Ostřivem je jemný světlý křemenný pisek či slída. Zlomky jsou často zdobené, například řadami jednoduchých šikmých či krátkých lineárních

Místo nálezu v panoramatické fotografii (zdroj: mapy.cz) a v mapě státního katastru z r. 1835.

vpichů (někdy snad otisk nehtů?), horizontálními či vlnitými ryhami (někdy v kombinaci s kolkami). Typické znaky umožňují keramické nálezy určit jako vrcholně středověký soubor, v absolutních datech datovatelný do 12. až počátku 13. století.

Jedná se o hodnotný nálezy, a to zejména proto, že umožňuje posunout dobu vzniku obce do období staršího, než uvádějí historické prameny. Ty se o Okříškách zmiňují poprvé až v desátém svazku zemských desk moravských, a to k roku 1371. To je zhruba sto padesát až dvě stě let poté, kdy byla vyrobena nalezená keramika.

Je třeba poznamenat, že s ohledem na vývoj osídlení na Třebíčsku na počátku vrcholného středověku by nebylo až tak překvapivé, kdyby Okříšky vznikly dříve, než je uváděné datum z druhé poloviny 14. století. Třebíčský klášter byl založen již v r. 1101 a brzy po založení je již doložena síť kláštera patřících osad. Například s Okříškami sousedící Příbyslavice jsou doloženy již ve 20. letech 13. století. Ale proč tedy písemné prameny tak dlouho mlčí?

Proč jsou toliká nálezy právě keramické zlomky?

Kuchyňské nádoby z různě (naglazované) keramiky mělo oproti vybavení dnešní kuchyně řadu slabín. Kromě toho, že byla křehká (což je příčinou toho, že nacházíme tolik střepů) byla porézní, takže nasávala tukutiny. Keramický hrnec tedy mohl „douchovat“ pokrmý chutí dříví vařených jídel, takže se na něm dříve baktérie a plísním. To dávalo z kuchyňské keramiky často obměňované spotřební zboží. A na rozdíl od jiných materiálů (především organických, ale například železu) odolá keramika, pokud je pečlivě vypalena, velmi dlouho vlivům přírody.

Díky výše popsanému jsou keramické zlomky „střepy“, nejběžnějším archeologickým nálezem. Z hlediska vědy mají jednu velkou přednost – jednotlivé tvary a výzdoba kuchyňského nádobí se v průběhu doby často měnily, což lze velmi dobře využít pro rychlé datování nálezového celku.

Jak to tedy bylo?

Možné vysvětlení poskytuje jeden z možných etymologických výkladů původu názvu obce, který ho vysvětluje jako „okříšení“, tedy vzkříšení, znovuoživení. Na jeho základě lze spekulovat o tom, že v minulosti došlo k dočasněmu opuštění obce, které by vysvětlovalo mezeru mezi archeologickými a písemnými doklady.

Je toto vysvětlení pravděpodobné? Bohužel spíše ne, ačkoli šlo o hezký příběh. Nepřítomnost něčeho – v našem případě osídlení v Okříškách řekneme od počátku 13. do poloviny 14. století – je obecně obtížné prokázat. Také to, že byl nálezy učiněn v těsné blízkosti zámekového areálu, tedy v nejužším historickém jádru obce, svědčí spíše o kontinuitě osídlení. Nicméně, i když se zdá romantického příběhu o opuštěné a znovu vzkříšené obci, jsou stále nálezy, posunující její stáří až o dvě stě let, značným přínosem našemu dosavadnímu poznání.

• Hynek Švácha, P. Hušták – archeologická společnost, o.p.s.

- **Archeologové našli v Okříškách o dvě stě let starší keramiku, než je první písemná zmínka o obci.** in: Česká televize, 11. 11. 2022, <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3543040-archeologove-nasli-v-okriskach-o-dve-ste-let-starsi-keramiku-nez-je-prvni-pisemna>

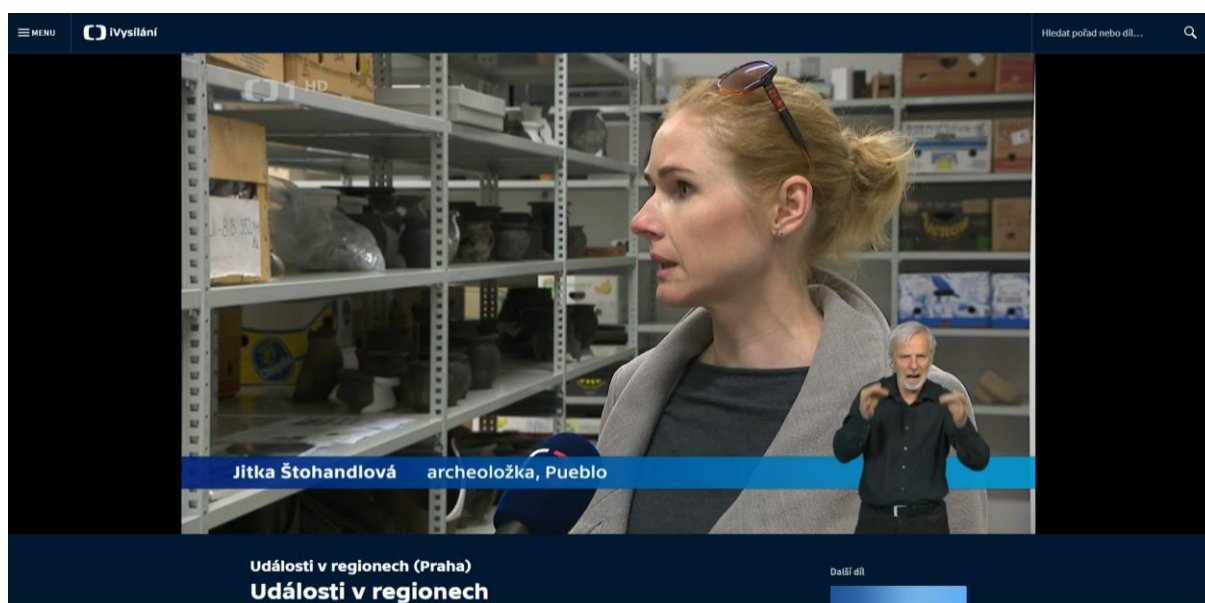
Archeologové našli v Okříškách o dvě stě let starší keramiku, než je první písemná zmínka o obci

11. 11. 2022

Nejstarší písemná zmínka o městyši Okříšky na Třebíčsku pochází z roku 1371. Rozbory keramiky, která se tam našla při výkopových pracích loni na podzim, ale potvrdily, že tam lidé žili o skoro dvě stě let dřív.

- **Okříšky na Třebíčsku můžou přepsat své dějiny,** in: Česká televize, 11. 11. 2022, <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10118379000-udalosti-v-regionech-praha/222411000141111/cast/945868/>

- **Okříšky přepisují své dějiny. Jsou zhruba o 200 let starší, než se historici domnívali.**
in: Český rozhlas, 31. 10. 2022, <https://vysocina.rozhlas.cz/okrisky-prepisuji-sve-dejiny-jsou-zhruba-o-200-let-starsi-nez-se-historici-8858250>

Okříšky přepisují své dějiny. Jsou zhruba o 200 let starší, než se historici domnívali

🕒 31. říjen 2022 06:00 | Zprávy z Vysočiny

7 VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI ARCHEOLOGIE A PAMÁTKOVÉ PÉČE

Mezi projekty podpory vzdělávání v oblasti archeologie můžeme zařadit zakoupení výukového setu sady nástrojů dokumentující vývoj štípané industrie od paleolitu po dobu bronzovou Konzervatoři a střední škole Jana Deyla, příspěvková organizace, Maltézské náměstí 476/14, 118 44 Praha 1 – Malá Strana (hudební škola pro nevidomé a zrakově postižené).

„Výukový set představuje zjednodušený vývoj štípané industrie od staršího paleolitu až do počátku doby bronzové. Jde o ideální pomůcku k výuce, praktická aktivita studentů při skládání oživí výklad a dovolí nahlédnout do techniky štípání kamene. Jde o pomůcku k výuce tzv. "metody zpětného skládání" či remontáže, kterou u pravěkých nálezů archeologové používají k určení sekvence odražených úštěpů, aby porozuměli výrobním postupům dávných kultur v době kamenné.“ (zdroj: <https://jaknapazourek.cz/shop/vyukove-sety/vyukovy-set>)

Foto: <https://jaknapazourek.cz/shop/vyukove-sety/vyukovy-set>

8 HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI

8.1 Účetní uzávěrka

Příloha k přiznání DPPO za rok 2022

PUEBLO - archeologická společnost. o. p. s.

IČO 28966465

Sídlo: Újezdská 220, 25243 Průhonice

Datum vzniku: 24. 7. 2009

Činnost: nezisková společnost zaměřená na ochranu, záchranu, dokumentaci a výzkum archeologických, stavebních a jiných historických památek a výchovu a vzdělávání v oblasti archeologie a památkové péče. O.P.S. je zapsaná pod Ministerstvem kultury ČR.

Majetkový vklad zakladatele: Kč 1.000,--

Zakladatel a ředitel společnosti: Mgr. Pavel Hušták

Dnem účetní uzávěrky je 31. 12. 2022

Náklady na hlavní činnost za rok 2022:

CELKEM: Kč 4.838.415,--

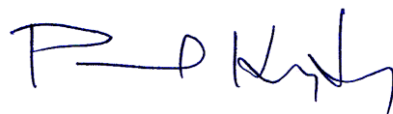
Výnosy z hlavní činnosti za rok 2022:

CELKEM: Kč 4.772.735,--

Hospodářský výsledek před zdaněním: **ztráta Kč 65.680,--**

Daň z příjmů: 0

Společnost se zabývá činností uvedenou v předmětu činnosti, pro kterou byla založena, tudíž nebyla založena za účelem podnikání. Provozuje archeologickou činnost spadající pod Ministerstvo kultury ČR.

V Praze 31. ledna 2023

Mgr. Pavel HUŠTÁK